

Vergadering van
8 november 2022**Verslag van de vergadering van 8 november 2022**Aanwezig
Voorzitter:
Sylvie Van Damme

kenmerk: SM

Leden:
Cerpentier Paul
De Meyer Pascal
De Vos Michel
Geerts Ellen
Goffaux Pierre
Maes Patrick
Mattheeuws Dirk
Snoeck Fredrik
Stuer Maarten
Taeldeman Sven
Taragola Luc
Tjampens Erik
Van Geertsom Julien
Vandecatsye Stani
Wauman Nele
Willaert BertRoman Koen
Taylor Kenneth
Van Laecke Filip**Verontschuldigd:**
Naessens Jo
De Laet Jenny
Moens Katrien
Buysse Tine
Dugernier Marten**Secretaris:**
Mark Cromheecke**Verslaggever:**
Stijn Mus

De voorzitter opent de vergadering om 14.00 uur.

1. Goedkeuring verslag 11 oktober 2022

In het voorontwerp van verslag van 11 oktober 2022 vermeldde een foutieve wegencategorisering voor de nieuwe Scheldebrug. Er is op heden geen duidelijkheid over de categorisering. De stelling is dan ook uit het definitieve verslag gehaald.

2. Advies verfijnd voorontwerp Beleidsplan Ruimte**Vragen/opmerkingen**

Bij de bevraging van de gemeenten, welk(e) orga(a)n(en) zijn hier benaderd? Zijn dit de colleges of de gemeenteraadscommissies?

In deze fase zijn de reacties verzameld van de colleges. In de volgende fase (die van het openbaar onderzoek) zullen het ook de gemeenteraden zijn die advies uitbrengen. Naarmate het beleidsplan concreter wordt gaan we breder in het betrekken van stakeholders.

Is de kleurenkeuze op de transitiekaart (waarbij natuur en landbouw een andere gradiënt krijgen van dezelfde kleur) een bewuste keuze? Het maakt de opsplitsing tussen natuur en landbouw immers moeilijk leesbaar.

Het reduceren van het kleurverschil was inderdaad een bewuste keuze, net als de 'opschaling' van de kaart naar rasterniveau i.p.v. perceelniveau. We willen hierbij vooral de complementariteit tussen ruimtegebruik voor natuur en landbouw benadrukken (ifv de hoofddoelstellingen) eerder dan de twee met elkaar te confronteren.

Indien we met verschillende kleuren werken zou dit de indruk wekken dat de bestemming per deelgebied 'vast' staat. Wij willen in het beleidsplan net benadrukken dat er in natuurgebied ruimte is voor landbouwactiviteiten, en er in landbouwgebied kansen liggen voor natuur. Het gebruik van verschillende kleuren zou dit idee moeilijk bevattelijk maken. Bovendien willen we vermijden dat specifieke kleuren een connotatie oproepen met de zoneringskleuren van de

./...

gewestplannen. Het is dus zoeken naar een grafische oplossing om de leesbaarheid te combineren met deze inhoudelijke gedachtengang.

Wanneer de transitiekaart naast de bestemmingskaart wordt gelegd is de kans groot dat hieruit wordt geconcludeerd dat het landbouwgebied wordt gehalveerd. Deze kaart zal potentieel dus (zeer) controversieel zijn.

Het is op het schaalniveau van de transitiekaarten onmogelijk om gedetailleerde uitspraken te doen over de afweging tussen landbouw en natuur. De kaart geeft dan ook geen harde bestemming aan, maar geeft weer waar(mee) we in elk gebied heen willen. We duiden aan welke gebieden belangrijk zijn voor de betreffende doelstellingen – meer niet.

We pogen hiermee de tegenstelling tussen natuur en landbouw te overstijgen, door in te zetten op hun beider potentieel voor verweefbaarheid – wat één van de principes is van het beleidsplan.

De huidige potentiekaarten verbeelden géén nieuw ‘gewestplan’ – en hebben ook niet die functie. We nemen nota van de bezorgdheid die er bestaat omtrent een gepercipieerde hypotheek die de kaarten op de landbouwsector zou kunnen leggen, maar willen deze tevens nuanceren: ook binnen natuurgebied als in landschappelijk waardevolle gebieden kan landbouw een waardevolle – en soms noodzakelijke – rol spelen.

⇒ De PROCORO raadt aan de terminologie op de potentiekaarten scherper af te lijnen in functie haar doelstellingen.

De huidige keuze om het onderscheid tussen natuurgebieden en landbouwgebieden ‘weg te filteren’ suggereert dat landbouw en natuur (steeds) verweefbaar zijn. Betekent dit dan ook dat landbouw mogelijk wordt in bijvoorbeeld habitatrichtlijngebied – zolang het in overeenstemming is met de doelstellingen?

Ja, dit is mogelijk volgens het beleidsplan voor zover de landbouwvorm geen afbreuk doet aan de hoofdrolspeler(s) van het gebied.

Landbouwgronden in habitatrichtlijnengebied zijn in de transitiekaart grotendeels toegewezen aan de gebieden die functioneren als “longen van Oost-Vlaanderen” omdat ze grote hoeveelheden lucht zuiveren én koolstof opslaan in de bodem of in biomassa. Dit betekent dat voor deze gronden de positieve rol gestimuleerd zal worden van de landbouw als landschapsbeheerder.

./...

Indien er wordt gesteld dat bepaalde gebieden zowel voor natuur als voor landbouw kunnen worden ingezet, stelt dit dan geen probleem voor de rechtszekerheid van de landbouw?

Een beleidsplan is geen instrument dat rechtstreeks rechtszekerheid verschaft. Het is een grondslag om beleid te voeren. Het geeft richting aan de (plannende) overheid, maar is geen directe rechtsgrond voor de burger. Rechtszekerheid vloeit voort uit *juridische* instrumenten. Het is wel zo dat er in het beleidsplan keuzes worden gemaakt die richtinggevend zullen zijn voor verdere juridische doorvertaling.

De robuuste landschapseenheden worden ogenschijnlijk gelijkgesteld met (gereduceerd tot?) beeldkwaliteit. Merk op dat landschappen ook op andere manieren dan esthetisch waardevol kunnen zijn. Dit geldt in het bijzonder voor de historische waarde van het landschap.

Dit is een terechte opmerking, we hebben in de teksten ook getracht om dit ook zo weer te geven en het concept 'waardevolle landschappen' ook breed te interpreteren.

Wordt er binnen het beleidskader ook een visie ontwikkeld rond windparken en grote zones voor zonnepanelen?

Het is zo dat er in de opbouw van het beleidskader [Robuuste en veerkrachtige ruimte] wordt uitgegaan van de vier soorten gebieden die besproken zijn, de landschapskwaliteit, en twee 'koppelkansen' met de open ruimte, zijnde recreatie en wind. Hiervoor zijn er specifieke kansenkaarten opgemaakt die zoekzones identificeren waarin de respectievelijke koppelkansen combineerbaar zijn met de open ruimte.

Waarom is ervoor gekozen om het ruimtebeslag enkel te beperken in de 'meest essentiële' robuuste open ruimte, eerder dan dit 'algemeen' te houden?

Het vermijden van bijkomend ruimtebeslag in het landbouwgebied is nu reeds een grote uitdaging (het betreft nu reeds een 5 à 6000 hectare)

Als we kijken naar het huidige ruimtebeslag dat niet thuishoort in landbouwgebied spreken we over 35.000 Hectare. Aangezien het schrappen van dit laatste cijfer beleidsmatig niet haalbaar is hebben we ervoor gekozen om ons te focussen op de 'meest essentiële' gebieden.

Merk wel op dat het vrijwaren van open ruimtegebied overal een doelstelling blijft, maar dat we ons voor de actieve afbouw focussen op de meest essentiële gebieden.

./...

Voor bijkomende realisatie rekenen we ook op de andere beleidsniveaus (Vlaanderen en de gemeenten) waarmee we in partnerschap acties zullen ontwikkelen.

Welk ruimtebeslag valt er onder de 35.000 Hectare waarvan sprake?

Dit is de oppervlakte aan bestaand/huidig ruimtebeslag aanwezig in de gebieden aangeduid als 'robuuste open ruimte – ruimte voor land- en tuinbouw' dat niet ten dienste staat van de beoogde ecosysteemdiensten. *(intussen noemen we dit de 'Gouden gronden'. Deze term is pas op basis van de feedback van de Procoro op versie 15 oktober geïntroduceerd, dus die term is alleen in het verslag te gebruiken als Mark die term op 13 dec ook heeft geïntroduceerd)*

Dit gaat (niet limitatief) om woonlinten, verspreide bebouwing, ... In de meest essentiële robuuste open ruimte wordt gestreefd naar een afbouw van dit bestaand ruimtebeslag.

Te onderscheiden van de genoemde 5 à 6000 ha aan potentieel bijkomend ruimtebeslag op basis van bestemmingen nog zonder ruimtebeslag.

Dit gaat (niet limitatief) om bestemming wonen, recreatie of bedrijvigheid. In oppervlakte is de potentiële ruimte-inname door bijkomende woningen het grootst. In alle essentiële robuuste open ruimte wordt gestreefd naar het vermijden van bijkomend ruimtebeslag.

Wat betekent het vermijden van bijkomend verhard ruimtegebruik concreet?

Het gaat hierbij primair over ruimtegebruik dat geen verband houdt met het leveren van ecosysteemdiensten. Daarnaast is er in het beleidsplan een uitzondering opgenomen voor ruimtebeslag dat verband houdt met (het realiseren van) de transversale thema's (energie, mobiliteit en water). Dit maakt het mogelijk om – bijvoorbeeld – ruimte in te nemen voor een fietssnelweg.

Is er een analyse gemaakt van de oppervlakte die bedrijven innemen op slecht gelegen plekken – en eigenlijk op bedrijventerreinen zouden moeten zitten?

Deze cijfers hebben we niet, omgekeerd wel: we weten wel hoeveel oppervlakte er wordt ingenomen op bedrijventerreinen door verweefbare activiteiten die er dus niet thuishoren. Dit gaat om een ruimtebeslag van ongeveer 2000 Hectare. Alle activiteiten die verweefbaar zijn willen we naar de kernen brengen. Een deel van de

./...

strategie zal erin bestaan om strategische plekken in de kernen te vrijwaren voor deze verweefbare activiteiten.

Hoe wordt de toekomst gezien van bedrijventerreinen die uitdovend staan?

Dit gaat om een klein deel van de gehele oppervlakte, en betreft ofwel kleine gebieden (<3 Hectare), ofwel zitten we met een overlap van méér dan 70% met een **essentiële plek**¹. We hopen dat er voor deze bedrijven geen vergunningen meer afgeleverd zullen worden, omdat we er ook geen ontwikkelingskansen meer zien voor bedrijvigheid.

Gezien het doorgaans om kleine oppervlakten gaat zal de gemeente vaak de vergunningverlenende overheid zijn. Of er ruimte is voor begeleidende maatregelen i.k.v. het uitdoofbeleid zal afhangen van de prioritering.

⇒ De PROCORO raadt aan het uitdoofbeleid concreter uit te werken voor de getroffen bedrijven.

Hoe moet 'ruimtebeslag in balans' precies begrepen worden. Gaat het om planologische neutraliteit? Hoe zal dit worden gerealiseerd en opgevolgd? Betekent dit nul extra inname vanaf het in werking treden van het beleidsplan?

We spreken over een balans, wat wil zeggen dat het kan fluctueren. We zullen deze balans gaandeweg evalueren en er onze acties op afstemmen. Gezien de visie waarvan het beleidsplan uitgaat willen we ook streng zijn voor onszelf en gaan we inderdaad verder dan andere beleidsniveaus, om zo ook te kunnen wegen op de thematiek.

Gaat het bij 'ruimtebeslag in balans' enkel over de eigen acties?

Het gaat hierbij om de planologische acties, over concrete terreinrealisaties op het eigen patrimonium, en over acties waarin we zelf partner zijn.

¹ In het beleidskader 'De transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte' worden de robuuste openruimtegebieden aangeduid. Deze plekken zijn essentieel voor de transitie naar een veerkrachtige en robuuste ruimte. Ze verhogen de klimaatbestendigheid van onze ruimte en maken het mogelijk om onze ruimte duurzaam in te richten in functie van ruimte voor het ecosysteem en de ecosysteemdiensten en andere koppelkansen met robuuste open ruimte. Daarbinnen onderscheiden we de *meest essentiële* openruimtegebieden waar een grote opgave is.

./...

Hoe verhouden de laatste uitgebrachte adviezen [PRUP BEK Zaubeeek en eHUBt Balgerhoeke] zich t.o.v. de transitiekaarten? Bevinden deze zich in de juiste zone?

Beide dossiers bevinden zich in de overgangsfase tussen het oude referentiekader – zijnde het PRS – en het in opmaak zijnde beleidsplan. We hebben de oefening gedaan om de lopende dossiers af te toetsen aan het nieuwe beleidsplan, en in te schalen naar hun potentie.

Hieruit bleek dat Zaubeeek een beperkte potentie heeft, maar wel ontwikkelingsmogelijkheden kent als logistieke- en agrohub. Balgerhoeke kent een matige potentie, maar bevindt zich in de zoekzone voor een eHUBt. We hebben gekeken hoe we de lopende processen (voorbij de startnotafase) konden inschakelen binnen de visie van het beleidsplan. Voorwaarde om ze mee te nemen is wel hun potentie als HUB.

⇒ De PROCORO adviseert om de overgang tussen het PRS en het Provinciaal Beleidsplan Ruimte goed te onderzoeken en hierover een transparant systeem te bedenken dat helder wordt gecommuniceerd.

Wat is de definitie van ‘watergebonden’?

Watergebonden bedrijventerreinen zijn alle terreinen gelegen aan een bevaarbare waterloop vanaf klasse 4. Dit is van belang om de omschakeling naar een duurzaam mobiliteitssysteem mee te ondersteunen. Een watergebonden bedrijf is een bedrijf dat voor 75% van zijn toe- of afvoer van producten gebruik maakt van het water. We reserveren deze ruimte voor watergebonden bedrijvigheid om dit potentieel optimaal te benutten. De Vlaamse Waterweg biedt ondersteuning aan bedrijven om hun logistiek om te schakelen naar watergebondenheid.

Hoe verhouden de verschillende transitiekaarten zich t.o.v. elkaar? Hoe wordt er omgegaan met (potentiële) conflicten tussen de transitiekaarten?

Er zijn momenteel geen conflicten tussen de verschillende transitiekaarten wat betreft de essentiële en de strategische plekken. Enkel op niveau van de zoekzones is er overlap tussen de verschillende transitiekaarten.

./...

Waarom zijn de SORG [Samenhangend openruimtegebied] uit de kaarten weggeknipt? Is dit geen vreemde keuze?

Dit is een manier om de mate waarin de ruimte niet versnipperd is mee te nemen, om dit te behouden. De kaarten voor de verschillende beleidskaders zijn gelijktijdig opgebouwd. Nu de essentiële open ruimte in het beleidsplan ook is bepaald, is de vraag terecht waarom hier nog met de SORGs uit het ruimterapport wordt gewerkt en niet met de logica van de essentiële open ruimte uit het provinciaal beleidsplan.

Wat is een energiehub? Is dit een verzameling van een aantal windturbines of zonneparken?

Neen, deze infrastructuur is een winningsgebied. Een eHUB is een plaats waar de stromen samenkomen, op- en omgeslagen worden en verdeeld worden naar gebruikers in de omgeving. Er is een zeer duidelijk functioneel onderscheid tussen energiehubs en winningsgebieden.

Hoe verhouden de regio's op de kaart rond woonbehoeften zich tot de referentieregio's van de Vlaamse overheid?

De zones waarmee we in onze woonstudie werken zijn gebaseerd op een wetenschappelijke analyse van verhuisbewegingen. Ze hebben dus geen verband met de Vlaamse referentieregio's. Qua schaal zijn ze ook iets fijnmaziger dan de referentieregio's.

Is er een evolutie merkbaar in de richting van de verhuisbewegingen en de woonregio's die hierdoor ontstaan? Is dit anders dan 10 jaar geleden?

De gebruikte methodologie is vrij recent en is nog maar eenmaal toegepast. Vergelijken met het verleden is daardoor niet mogelijk. We kunnen dit naar de toekomst toe wel actualiseren.

Doel en Kieldrecht worden opgedeeld bij Sint Niklaas en niet bij Beveren – is hier een reden voor?

Dit volgt uit de methodologie die rekening houdt met de verhuisbewegingen. De woonregio's zijn sociologisch samengesteld, niet administratief.

Hoe wordt de woonbehoefte berekend? Hoe houdt dit verband met sociaal wonen?

Deze studie gaat uit van de toename van het aantal huishoudens tegen 2035 – en berekent op basis daarvan het nodige aantal bijkomende

./...

woningen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met leeftijd en gezinssamenstelling. Dit geeft een inzicht in het aantal woningen. Het type of de aard van de woningen (zoals betaalbare en sociale woningen) wordt bekeken in de concrete vertaling naar de regio's en gemeenten. Dit wordt zeker meegenomen.

Op de potentiekaart rond woonbehoeften vallen 2 grote witte vlekken op [in respectievelijk Zuid-Oost Vlaanderen en ten noorden van Eeklo.] hoe is dit te verklaren?

Dit is het resultaat van de oefening die we hebben gedaan rond de huidige schaal en positie van de bestaande bebouwingsconcentraties in het netwerk. Dit weerspiegelt de bestaande variatie tussen de kernen. De kleine kernen schuiven door naar het lokale beleid maar zijn wel belangrijke plekken in het geheel. Op de kaart waarop enkel de plekken staan die bovenlokaal van strategisch belang zijn, komt dit over als een lege vlek, maar daar spelen kleine kernen lokaal hun rol.

In de presentatie werden 'lokale' kernen in verband gebracht met lokaal beleid – t.o.v. provinciaal beleid. Betekent dit dat het ruimtelijk beleid wordt overgelaten aan de gemeente? De tekst lijkt dit te suggereren. Het betreft hier evenwel vaak kernen die in zeer gave landschapsgebieden liggen, die het lokaal belang overstijgen. De huidige formulering zou kunnen gelezen worden als een vrijgeleide voor het lokale ruimtelijke beleid.

Ja en neen; de insteek is dat in 'lokale kernen' géén bovenlokale functies worden geprogrammeerd. De insteek in de lokale kernen is om aan kernversterking te werken, om de leefbaarheid van de kern te ondersteunen. Het beleidsplan zal richtinggevend zijn voor bijkomende woonprogrammatie, ook in lokale kernen.

Wordt er rekening gehouden met potentiële evoluties in de bevolkingspiramide?

Er wordt per woonregio gekeken naar de verschillende leeftijdscohorten, de huishoudenssamenstelling en de prognoses ervan.

Moerbeke, Wachtebeke en Zelzate worden dezelfde doelstellingen opgelegd – ze zijn alle drie ingeschaald als bovenlokale kern. Staan deze drie op hetzelfde niveau?

Voor de typering van de kernen zijn drempelwaarden gekozen die resulteren in een mooie afstemming tussen de kernen. Dit maakt dat

./...

verschillen binnen eenzelfde typering minder zichtbaar zijn. Concreet is het zo dat Zelzate op vandaag (o.a.) onvoldoende knooppuntwaarde heeft om hoger te scoren. In het gebiedsgerichte maatwerk starten we vanuit de inschaling, maar kunnen we ook rekening houden met geplande infrastructuurprojecten die de inschaling zou impacteren.

Wat houdt het actieprogramma in?

Het actieprogramma is telkens opgebouwd vanuit de drie overkoepelende doelstellingen – deze zijn toegevoegd aan de respectievelijke beleidskaders. Daarnaast is er een hoofdstuk voorzien rond de doelstellingen van de provincie in het algemeen te koppelen aan de aanbevelingen naar Vlaanderen en de Gemeenten toe. Tenslotte zijn er ook een aantal overkoepelende acties voor de doorwerking van het beleid die ook (identiek) in elk beleidskader zijn terug te vinden.

In het vorige advies van de PROCORO is aanbevolen om een meer gebiedsgerichte focus aan de planning toe te voegen. Is het een bewuste keuze om dit niet op te nemen?

In de strategische visie is de gebiedsgerichte focus reeds in de kiem aanwezig, maar is tot op heden nog niet uitgewerkt. Dit staat nog op de planning. Het was een bekommernis om niet nog een nieuwe laag ingangen te creëren – kwestie van het werkbaar te houden.

Verder is er ook nog de ambitie om landschapsbeelden uit te werken. Deze landschapslezing van de provincie is als actie ingeschreven, om ze voldoende kwalitatief te kunnen uitwerken.

Tijdens de bespreking en adviesverlening komt (zeer) geregeld een spanning naar boven met de ambities uit het nieuwe beleidsplan – dat vaak op gespannen voet staat met de voorgaande planningscontext (zijnde het PRS). Sommige planningskeuzes zijn in het licht van de gestelde ambities steeds moeilijker te rechtvaardigen. Dit maakt de vraag naar de overgangsplanning prangend.

Zoals aangekondigd voor de vergadering bevat de huidige verfijning nog géén overgangsbepalingen, maar zijn we wel van plan om hier snel werk van te maken. We willen ook kijken hoe naburige provincies hiermee omgaan. We nemen nota van de bijzondere bezorgdheid van de PROCORO hieromtrent.

Vervolgstappen in de opmaak van het beleidsplan:

./...

- ⇒ November – December 22': Verwerking reacties verfijnd voorontwerp
- ⇒ Januari – Februari '23: goedkeuring door Deputatie + Lay-out
- ⇒ Maart '23: Voorlopige vaststelling door Provincieraad
- ⇒ April -> Juli '23: Openbaar onderzoek

3. Timing advies PROCORO

Net als in de vorige fase worden de leden uitgenodigd om – op basis van het verslag en de presentatie – opmerkingen en suggesties aan te leveren bij het verfijnde voorontwerp.

In tegenstelling tot de werkwijze rond adviezen bij RUP's mogen de opmerkingen op het verslag ook inhoudelijk van aard zijn. We vragen wel om te concentreren op de inhoud de zaken die gewijzigd zijn t.a.v. de vorige versie (m.a.w: op de inhoud van de presentatie en het verslag).

Graag ontvangen we jullie opmerkingen **tegen 1 december**. Op 2 december ontvangen de leden dan een bundeling van de reacties. Deze reacties zullen de basis vormen voor de adviesformulering.

Get. Mark Cromheecke
Secretaris

Get. Sylvie Van Damme
Voorzitter